

Варшава, 13 квітня 2022 року

Організаторам та Учасникам відзначення
Дня пам'яті жертв катинської різни
у Катинському музеї
у Варшаві

Шановні пані та панове!

Сердечно вітаю всіх Вас, що зібралися на відзначення Дня пам'яті жертв катинської різни. Дякую за присутність Катинським Родинам, представникам влади та інституції Республіки Польща, представникам дипломатичного корпусу, дослідникам, а також громадським організаціям та спільнотам, що займаються збереженням пам'яті та відкриттям правди про одну з найстрашніших трагедій в історії нашої Батьківщини. Дуже шкода, що виняткові обставини не дозволили мені бути присутнім сьогодні особисто. Я приєднуюся до Панства, щоб віддати шану жертвам «совєтського» геноциду: офіцерам, поліцейським, посадовим особам, громадянам, польським патріотам, які заплатили за вірність Республіці Польща найвищу ціну власним життям.

Річницю виявлення жорстоких вбивств в Катині – 13 квітня – ми вже відзначаємо п'ятнадцятий раз як державне свято. Але сьогодні ця річниця і цей геноцид промовляє до нас ще потужніше, ніж зазвичай. Останніми тижнями назви місць, пов'язаних зі знищенням польських еліт, знову звучали голосно – у драматичних повідомленнях зі східного кордону. Через Старобільськ, Луганської області, де у монастирі були ув'язнені наші офіцери у перші дні вторгнення Росії в Україну. Російські бомби падали на кладовище в П'ятихатках, де поховані замордовані харківським НКВД. Місто померлих у Биківні у східній частині Києва розділило долю обстрілюваної столиці України. І на кінець, 10 днів тому світ дізнався про різанину та знищення у Бучі та інших населених пунктах, що були деокуповані від росіян збройними силами України. Як це відбувалося й у 1943 році, винуватці скоєння злочинів, у яких не було ніяких сумнівів, знову заперечили свої вчинки, говорячи брехню прямо в очі.

Історія середньо-східної Європи зробила коло та повторилася, відзначена – як завжди - імперіалізмом Росії, пристрастю до підпорядкування собі інших народів, презирством до людського життя та свободи, спробою розчавити гідність та правду. Ми, поляки, а також українці та інші народи нашого регіону точно розуміємо цей менталітет жорстокості та брехні. На жаль, ми не здивовані російськими атаками на беззахисне населення, недотриманням міжнародного права, вбивствами цивільних, викраденнями та тортурами членів місцевих еліт, масовими депортаціями на схід. Все це ми знаємо з минулих століть – відколи московська держава зміцнилася та почала прагнути до панування над всіма сусідами.

Катинська різанина була черговим розділом боротьби про позбавлення свободи та тотожності у народів середньо-східної Європи, що продовжується споконвіку. Вона забрала життя біля 25 тисяч членів польських військових і державних еліт. «Совєти» скоїли це жорстоке вбивство, щоб помститися за поразку у війні 1920 року, коли разом - поляки з допомогою українців поборили більшовицьких окупантів. Метою росіян було знищити правлячу верству народу, відібрати нам волю до спротиву та змусити піддатися «совєтизації».

У вчиненні катинського злочину не було сумнівів. Ніхто у нашому регіоні Європи не сумнівався, що у виявлених братських могилах, у смертельних пораненнях в потилицю – явно та виразно проглядався підпис Сталіна. Але Москва відмовилася від відповідальності. Протягом пів століття вона намагалася зняти з себе відповідальність, підтримуючи свою брехливу версію ходу злочину. Де сягала «совєтська» влада, було наказано вірити в історичну неправду та насаджувати її дітям у школах, розповсюджувати її у публікаціях та у підручниках. Але ми, поляки, ніколи не вірили в цю брехню, хоча правду не можна було говорити в голос.

З самого початку знайшлися відважні люди, які говорили правду світу – такі, як Йосиф Мацкевич, на честь якого встановлена пам'ятна дошка, яку сьогодні було відкрито у місцевому музеї. Доля людини, якій довірили зберігати правду була складна: вона не мала права повертатися до своєї країни, яку окупував комуністичний режим, та й на чужині дуже часто не хотіли її слухати. Політичний розрахунок Заходу та потреба не загострювати конфлікт з «советами» наказували не помічати правду про Катинь. Однак правда остаточно поборолла брехню. «Советська» імперія зла розпалася. Брехня офіційно оголошена брехнею. У цьому є велика заслуга дослідників, відважних інтелектуалів, а більше за все Катинських Родин, які завжди зберігали пам'ять про своїх близьких – героїв незалежної країни. Дякуємо їм за це сьогодні від імені нашої Батьківщини.

Історія боротьби за правду про катинський злочин пригадується тепер, коли ми є свідками нових злочинів та нової брехні. Ми, громадяни суверенних та демократичних держав, не можемо піддатися на залякування винуватцями злочину. Нашим обов'язком є пам'ятати про жертви та захищати тих, кому надалі загрожують страждання та смерть з боку російських агресорів. Ми маємо також вказати на катів та притягнути до відповідальності тих, хто наказав, спланував та здійснив ці сьогоднішні нові злочини.

«Советський» режим та функціонери, що виконували його накази та замордували наших співвітчизників у 1940 році, не постали перед судом, та не зазнали покарання. Але злочин геноциду не має позовної давності, тому ми будемо вимагати засудити їх міжнародними трибуналами. У цій справі я буду говорити наступного тижня з експертами та Катинськими Родинами, яких я запрошу до Президентського Палацу, щоб разом спланувати наші подальші дії.

Російські виконавці звірств, скоєних в Україні, також мають бути тавровані ганебною відзнакою злочинців. Я переконаний, коли весь вільний світ їх затаврує, це буде початком покарання, яке їх обов'язково наздожене.

Президент Республіки Польща
Анджей Дуда